

imamo v tolikem izobilju, da se more s pravico reči, da je dobra polovica vseh naših narodnih pesmi zaljubljenega značaja. Moral bi opisati ljubico in ljubčeka, moral bi povedati, kako dekleta fantujejo, in kako fantje vasujejo in še več drugega. Pa da v listu, ki je posebno za naš prosti narod namenjen, pohujšanja ne bom delal, opustim to tukaj. Našlo se bo za to že še mesto.

Kakor sem že s konca tega spisa rekel, je jegov namen ta, da bi obudil večo marnost za naše narodne pesmi, da bi se, če mogoče, vse zapisale, kolikor jih je v našem narodu in tako pogube rešile. Če sem ta moj namen le v količki meri dosegel, hočem zadovoljen biti.

K koncu še nekaj. Zadnje „Novice“ so v opazki rekle, da St. Vrazova slovenska literarna zapuščina še zmiraj ni v Ljubljano prišla. Če se ta stvar ne bo na dotičnem mestu dregnola, vtegnejo naše narodne pesmi še dvadeset let v prahu ležati, kakor so že ležale. Da se pa stvar enkrat k koncu in kraju pripelje, naj matica slovenska enega ali drugega svojih mandatarjev v Zagrebu pooblasti, da spise od jugoslovanske akademije sprejme in v Ljubljano pošlje. Rekel bi še nekaj rad, kar se tega tiče, pa naj bo!

Gospodarske stvari.

Francoski divji oves ali pahovka.

Med mnogovrstnimi želišči za klajo ali pašo, ktera so naj bolj vredna priporočbe, da se z njimi napravijo umetne senokoše ali da se sejejo med deteljo, zasluži prvo mesto pahovka, ker ne služi samo kot prav izvrstna klaja, temoč da tudi v nekoliko dobro zemljo sejana dobro žetvo. Že zgodaj v pomladi se pokažejo prav lepi šopki perja iz zemlje in v kratkem je slama 3–5 črevljev visoka, tako da njiva dobro z pahovka obsejana iz daleka izgleda, kakor da bi bila obsejana z ržjo.

Posebna prednost ima to zelišče tudi v tem da se seme hitro zezori, 14 dni namreč prej, kakor zimska rž in v tem, da po žetvi semena požeta slama, ktera še je tedaj celo zelena, da prav dobro seno.

Pahovka se lahko koristno seje, kakor je že rečeno, ali da se napravijo umetne senokoše z drugimi za to dobrimi zelišči, ali med deteljo bodi si lucerno, esparzeto ali prosto rudečo.

Naj bolj koristno je sejanje pahovke med deteljo na njivah, ktere so zlo podolgaste (visočje na bregih), ker se njiva tolikokrat ne orje in tedaj ni potrebno prsti tolikokrat gori voziti, in tudi tamo, kder rudeča (štajarska) detelja samo prvo leto po sejanju dobro žetvo da.

Da je žetva tim obilnejša, čim je polje bolj obdelano in bolj čisto od plevela, se samo po sebi razumeva.

Seje pa se pahovka zmešana z rudečo deteljo zgodaj v pomladi ali v zimsko ali v polletno žito. Pahovka se lahko seja ali zmešana z deteljo ali pa se seja vsaka posebi; 3 pinte detelje in 20 funtov ali blizo jeden vagan pahovke je naj boljša zmes. Seme se mora povlačiti ali samo poveliti, kakor zahteva njiva.

Po žetvi prvega gornjega žita, še da ta zmes pahovke in detelje v dobrih letih prav dobro žetvo.

Prihodno leto preraste detelja pahovko, drugo leto pa pahovka deteljo, ktera tim lepše raste, čim bolj izostaja detelja in z zveksino še da tretje leto prav obilno žetvo; če je vreme vgodno, še pahovka da tako dobro otavo, kakor je naj boljše seno.

Na njivi, na kateri je bila prej posejana pahovka, rastejo vsa žita tako dobro, kakor posejana v skopano celino.

Potrebno še bode, da še nekaj omenimo kako se dobi naj boljše seme od pahovke. Seme pahovkino dozori 10–14 dni po cvetenju in se mora taki požeti, ko naj hitrej zrnje ni več mlečnato in še tudi ni celo trdo, ker celo zrelo seme taki izkaplje.

Latovje se požanje z srpom in se zveže v snopiče, ki se vložije na druge, na katerih vendar samo neke dni ostanejo, ostala slama se po tem pokosi in posuši, kakor seno in tako spravi. Če bi se čakalo dokler bi se snopiči na drogih popolnoma posušili, bi posebno pri vetru vse seme izkapalo.

Seme se mora taki izmlatiti in po taukem nasipati ali na zračno podstrešje ali na gumno, kder se hitro popolnoma posuši. Hraniti pa se kakor vsako drugo zrnje.

Slama se suši taki zvunaj škednja na solnčnem mestu ne vendar celo raztresena temoč v male osterve zložena. Slama da posebno zlo redljivo klajo.

Če pahovka le nekoliko obrodi, se dobi na edni rali zemlje 1 cent semena, ki je poprek 20 gl. vredno.

Kako se stara in mlada drevesa ovarjejo, da ne raste na njih niti mah niti lišaj.

Ravnanje je celo prosto in ni drago. Drevesa se morajo naj prej, kolikor je naj več mogoče, zesnažiti od vsega maha in lišaja, in sicer se to zgodi med razpokano skorjo z posebnim strugajem na gladki skorji pa samo z volnato cunjjo pri mokrem vremenu. Ko se je to storilo, se vzeme navadni prosti lug za pranje, se v njem namoči mehka kefa (krtača) in se z njo operejo vsa debla in veje celo do čistega, če se je to zgodilo ne raste naj manje tri leta mah na drevesu in skorja postane gladka in lepa. Stara drevesa, ki imajo zlo razpokano skorjo, se morajo večkrat prati, ker zlo razpokana skorja se z enkratnim pranjem ne more popolnoma zesnažiti.

Dopisi.

Maribor. Beseda zadnje nedelje v tukajšni čitavnici je bila prav živahna. Gosp. prof. V. je govoril zanimivo o „solzah“ od fiziološke strani solze pojasnuje. Izmed pevskih pesmi je posebno četverspev vzbudil vseobčni plosk. Tudi tombola je živo razveselovala vse pričujoče. Še le pozno po polnoči so zadnji zapustili čitavnične sobane.

Iz Ptujja. (Čitalnišine zadeve.) Ptujška čitalnica si je 6. majnika, t. l. pravila ponovila, ktera so tudi od e. k. namestnije v Gradu za podlago društva „Čitalnice“ spoznana. Vsled tega je 18. listopada odbor sklenol, sklicati občno skupščino na kvaterni četrtek 17. grudnia 1868 ob 10 uri predpoldne v čitalnico, da se račun da od zadnje skupščine sem, in da se na podlagi prenarjenih pravil voli čitalnični odbor.

Iz Palovca *) dne 29. novembra 1868. G. J. Naši Ormuški nemškutarji se jako srdijo. Vse je ta „Slovenščina“ kriva, ako se kde kaj napačnega ali tudi pravičnega zgodi, pa proti volji nemškutarjev. Pred večeraj mi je na varaškem trgu neki „zgubljenec“ pripovedoval, ter rekel, da še Ljutomerska „Slovenščina“ ni tolike hudobije naredila kakor Ormuška. (V Ljutomeru je bil tabor, a v Ormužu samo narodna veselica z godbo in gledišno igro.) Da od Ljutomerskih uradnikov nobeden ni službe zgubil; v Ormužu pa četirje. To tako tedaj nemškutarji ljudem pravijo, kadar za jezo preveč v kupico pogledajo. Prej so bili vsi stekli, kadar smo imeli v vrtu g. Stögerja narodno veselico; a zdaj pa, ko so „službo gospodovo“ zgubili, so celo zmešani. Uradnike smo prej imeli takove, da nekteri res niso bili na svojem mestu. Nek posestnik je pri sodnji vložil prošnjo 7. okt. 1867. Rešena pa je bila ova prošnja še komaj 10. okt. 1868. Kakova logika? In zdaj še je deželni odbor na vse občine neko pismo poslal, v kojem veli, da so naši vrli poslanci v deželnem zboru krivo govorili, in da se željam ljudstva popolnoma po uradnijah in šolah zadostuje, in da le nekteri ljudstvo podpihujejo in šuntajo. Čitali pa smo v tistem pismu mnogo neresničnega in zato upamo, da bodo naši rodoljubi ostro na nje odgovorili. Pazite toraj, da Vas ne zmoti tisto pismo, ako ga kteri v roko dobi!

Kar se letine tiče, so vina dobra — izvrstna. Samo naši manšetarji so nam vendar pa vinsko ceno pokvarili. Takovi manšetarji kupee slepijo, ubogemu vinogradskemu posestniku kvar delajo, sami sebi pa sramoto. Čakajo kupee vsak dan na kolodvoru in še večkrat jih kdo jako za norca ima. Ta ko naj omenim dogodbo, kar sem sam slišal. Po poslu pridem z mojim vinom na kolodvor, ko ura 11 odbije. Rad oveden, kdo bo se z vlakom dopeljal, kteri je že zvižgal, stopim tudi jaz pred kolodvor. Skoči neki manšetar, koji bolj razume konje česati, kakor kaj drugega — k nekemu židu, ki je iz kolodvora došel — mu poljubi roko, in po nemški včasne: „I bit mein Herrn, sans ani Beinkaufar? — Žid mu potem odgovori: „Ja mein Freund sein mir“.

*) Palovec je ime naše vesi zato, ker nam vsako leto po večkrat voda travnike popali.

Med besedovanjem se iz kolodvora obadva izgubita. Svoje posle potem opravim ter se vrnem domu. Zapazim, da se manšetar in žid jako pri gostilnici z besedami tepeta. Pristopim bliže, ter vidim, da je žid manšetarja le za nos vodil in se mu na kolodvoru lepo zlagal. Manšetar odstopivši je kazal židu pest in rekel: „Dises jud, tes sein a lump!“

Politični ogled.

Delegacije cis- in transljantska ste v Pešti svoje seje zdaj končale. Pri ti priliki je vojni minister na vprašanje, kaj misli vlada storiti, da se vojnikom državlanske pravice obvarujejo, rekel da na vprašanje zdaj še ne more dati odgovora, ker ta zadeva ne pripada samo jedni ali drugi državni polovici in da se bode o ti reči še prej z ministerstvom obeh državnih polovic sporazumel. Na to poprime državni pečatnik Beust (kteri je te dni, da mimo gredé rečemo, za svoje zasluge v grofa bil povišan) besedo in je rekel, da je z delovanjem obeh delegacij zadovoljen, kajti zadostile ste ne le željam vladinim, ampak tudi smislu obeh državnih zborov ker ste brambovsko postavo sprejeli in tako za obrambo mira novo poročstvo vstvarile. Gotovo zastopniki te postavbe niso dovolili misleči, da ima vlada namene vojskine, ampak da more svoj glas za ohranitev mirú krepko povzdignoti in vse proteče nevarnosti in napade tudi odbijati. Vlade svoje dolžnosti, ktero je z tim prevzela, ne bode pozabila, ampak si bode kolikor mogoče prizadevala, da morejo narodi z zadovoljnostjo, spoštovanjem in zaupanjem na njena dela gledati. Na to je povzel žl. Kaisersfeld besedo in ko so se bili gospodje drug drugega z kadihom pokadili, je bil delegacijskemu posvetovanju konec.

Brambovska postava je tudi že od presvitlega cesarja potrjena. Uradni list jo razglasi v kratkem.

Ministri se posvetujejo o dačini preustrojni, ki se ima potem državnemu zastopništvu v postavodajavno posvetovanje izročite.

Pravi se, da se popusti od dače na premoženje in da namesto te vpelje razredna dača po pruskem izgledu. Prej ko ne bodo ti predlogi tudi državnemu zboru po godu.

Prihodnja seja državnega zbora bode 10. dec. tedaj ravno danes.

Piše se iz Varšave, da se na gališki meji zbirajo velike vojaške čete, in da se je neke dni sem veliko orodja za okope in trdnjave prevažalo po železnici v Czenstochavo. Dalje se pripoveduje, da bi rusko vojaštvo naj rajše imelo povelje na Galicijo in Ogersko vdariti. Po tem takem bi pač potrebovali v delegacijah dovoljenih vojakov, ki jih je posebno gosp. vojni minister zahteval trdeč, da imade Ruska sovražne namene proti Avstriji. Drugi pa sopes pravijo, da so te besede gosp. ministra imele le biti strašilo si delegate voljne napraviti v ti zadevi. Spomlad nam da gotovo odgovor na to vprašanje. Da bi nam bila rešitev tega ozla le v sreča in korist.

Iz Carigrad se javljajo prav važne reči. Turški poslanec je pre v Atenah svoj arhiv izročil varstvu angleškega poslanstva. Vojna ladja se je pre podala v Atene, da pripelje one osebe, ki so pri turskem poslanstvu v Atenah v službi bile. To bi bil tedaj začetek vojske med Turkom in Grkom.

Vsled novih volitvah na Angleškem je prejšno ministerstvo odstopilo in kraljica je naročila Gladstonu naj sestavi novo sedajnim volitvam primerno. To se pa godi vse tako mirno in poredno, kakor da bi bilo to čisto kaj vsakdanjega. V veliki politiki, tako trdijo izvedenci, ne v notrajni ne v zvnajne se ne bode kaj posebnega spremenilo.

Novičar.

Mlada čitalnica v Slovenjibistrici je 29. preteklega meseca praznovala svoje vstanovljenje. Pri ti priliki se je volil odbor, v kterega so voljeni gosp. dr. Vošnjak za predsednika, gosp. Fr. Ratej, biležnik, gosp. Limavšek, gostilničar, g. J. Železnikar, koncipient in g. K. Cenc, župnik v Smartnem za odbornike.

Ravnopravnost pred sodnijo. V Tešinu na Šleskem je bila pred kratkim konečna obravnava proti g. Stalmahu, vredniku časopisa „Gwiazdka Cieszinska“. Zagovornik je zahteval naj bi se v poljskem jeziku obravnavalo, pa

na njegovo pohlevno prošnjo mu je g. predsednik z temile besedami odgovoril: „Mi smo tu nemška sodnija, tukaj se nemško obravnava in bilo bi le izpolnovanje otročajskih želj, ako bi hoteli poljsko obravnavati“. So pač povsodi jednaki.

Solarije v Velički so po naj novejših sporočilih toliko kot zgubljene. Vse naprave so se skazale nezadostivne nekteri časniki trdijo celo neprimerne. Zdjaj ne bode več treba razpisavati nagrado za kvarilno sredstvo živinski soli, da bi se ljudem gabilo, jo v svoje potrebe rabiti.

Pri volitvi v deželni zbor istrijski v Volovski je bil biležnik Matija Stepančič z 50 glasovi med 63 od Slovencev izvoljen.

O sporazumljenju z Čehi prinaša zadnja Šuselkova Reforma članek, v kterem dokazuje, da je sedajna vredba državina sopes le začasna in da je vprašanje o sporazumljenju českem jako nujno.

11 let ječe in 4000 gold. izgube na založnini je nasvetoval državni zastopnik pri zadnji pravdi českega lista „Narodni Pokrok“ za vrednika g. Kvetona. To mn bode vendar menda zadosti, da se popolnoma spokori. Po naj novejšem sporočilu je sodnija vrednika ni za krivega spoznala.

Orientalško ali vzhodno vprašanje se zdaj vendar menda že počenja reševati. Dobro v ti zadevi izvedene osebe trdijo, da se borba med Turkom in Grkom ne more dalje odkladati.

Zamejni posebno francoski časniki se v naj novejšem času zlo pečajo z českim vprašanjem. To je neprevarljivo znamenje, da so Čehi izpolnitvi svojih želj bliži nego je morda marsikom drago.

V Parizu tudi ne vlada več oni mir, kterega je dozdej železna roka posenskega moža vzdržati umela. Zadnje dni so neki več nepokojnežev potakoli po ljuknjah.

Goveja kuga se je, kakor se piše, v Guntramsdorfu na spodnjem Avstrijskem prikazala.

2000 milijonov! Toliko je veljala od leta 1848 do 1862 avstrijska armada. Ali se bode mo še čudili visokim davkom?

Beseda Prešernu na čast v Beču je bila prav sijajna.

Česka božja služba na Dunaju se bode po prizadevanju društva českich delavcev vpeljala. Tako je prav! Povsodi in zmirom: „Svůj k svému“.

Neapolitanski kralj se pri na Goriškem naseli, na Českem pa Hanoveranski. Ktera dežela se more ponasati z toliko kraljevimi naseljenci?

Na Vraskem bodo v začetku novega leta odprli „narodno čitalnico“. Živeli!

V Ogerski je od početka januarja da novembra, t. l. 40 milijonov gld. neplačane dače zaostalo.

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varašdnu		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	60	4	90	4	—	—	—
Rži	3	85	3	30	3	—	—	—
Ječmena	—	—	3	20	2	80	—	—
Ovsa	2	—	1	80	1	50	—	—
Turšice (kuruze) vagan	3	10	2	60	2	70	—	—
Ajde	2	90	3	—	2	70	—	—
Prosa	4	20	2	80	2	60	—	—
Krompirja	—	95	1	20	1	—	—	—
Govedine funt	—	28	—	24	—	28	—	—
Teletine	—	29	—	26	—	26	—	—
Svinjetine črstve funt	—	28	—	26	—	28	—	—
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	—	—	9	—	11	—	—	—
" 18" " " "	5	55	—	—	—	—	—	—
" 36" mehkih " "	—	—	7	—	7	—	—	—
" 18" " " "	3	80	—	—	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	60	—	45	—	90	—	—
" " mehkega " "	—	50	—	35	—	70	—	—
Sena cent	1	80	—	85	1	—	—	—
Slame cent v šopah	1	10	—	70	—	90	—	—
" " za steljo	—	70	—	60	—	60	—	—
Slanine (špeha) cent	40	—	40	—	40	—	—	—
Jajec, pet za	—	10	—	12	—	10	—	—

Cesarski zlat velja 5 fl. 57 kr. a. v.

Ažijo srebra 117.—

Narodno drž. posojilo 64.25.

Loterijne srečke.

V Gradcu 2. decembra 1868: 73 62 2 66 88

Prihodnje srečkanje je 12. decembra 1868.